

Minnen från Visby Folkdansgilles resa till Wien den 11 - 21 juni 1983
nedtecknade av Ingrid Ringborg

Lördag 11 juni: Tidigt på morgonen, 06.20, startades Gewe Ryfthenius buss i morgondimmorna på Furulund av chauffören Stefan Andreasson. Gunilla, Hasse och Monica Burell och hela familjen Ringborg klev på i den fina bussen. Snart gled vi ned för Gutabacken och spanade med spänning mot platsen, där de övriga resenärerna mot Wien (där vi så smån. skulle dansa och le), sådär runt fyrtio folkdansare hade blivit beordrade att infinna sig med pass försedda och tandborste, dräkt och så. Jodå, Pappa Bertil stod där och hade på ganska kort tid räknat in alla "lammen", som snällt passat tiden och såg välpackade ut (ja, alla var nyktra, alltså). Inga bekymmer, utom hur man skulle komma snabbast möjligt upp på tjusiga färjan och få bästa fåtöljerna.

Färjeturen till Oskarshamn gick som den brukar - bra. Vi börjar ju bli vana att fara ut i vida världen. Och så rullade vi iväg genom södra Sverige. Litet tidspress var det, så det blev snabbfika utanför bussen vid en bensinstation någonstans utanför Karlskrona och sedan raka spåret mot färjan i Limhamn. Den hann vi inte med... Nå, det blev en annan färja då, och på den kunde vi passa på att äta skumgummiliknande bröd med plast-räkor som tronade på en decimeter majonnäs. Danska smörrebröd? Dyra var de i alla fall! Men det glömdes snart när vi kom till Dragør och såg att husen i Danmark är i gotlandsstil.

Knappt hade bussen börjat rulla ut på dansk mark, förrän speltjejerna Britt-Marie, Katarina och Åsa plockade fram nyckelharpor och fioler och drog låtar så att hela bussen gungade extra. Peter blev tvungen att spä på olåten med klarinettrudelutter och Hasse dansledare blev så till sig, att han också måste "tona till". Det var så vackert... och solen gick ned i ett rött dis över det danska vidunderliga landskapet medan vi nalkades Rødby färjeläge i tid.

Det tog en stund att vänta vid passkontrollen, så några av oss som inte är vana vid stillhet blev lite vilda och tog små joggingrundor. Då blev Stefan nervös (han kände inte till folkdansare - då) och grälade gruvligt på oss. Men det gick över sedan - och vi satt alldeles stilla och räckte inte ut tungan ens vid en enda gränsstation på hela resan, för att inte riskera att bli arresterade och hemsända av någon arg gränspolis.

Ombord på färjan till Puttgarden blev det rusning till tax-free-shopen och sedan kom ett annat ljud till i bussen: "klirr, klirr" från de vuxnas gömmor och "smack, smack" från alla ungarna som köpt minst ett årsbehov godis billigt. I det fallet är folkdansarbarn precis som alla andra barn. Men troligtvis är inga andra barn så snälla och tålmodiga som de när det gäller långa, jobbiga resor. De roade sig kungligt hela tiden. Solstrålen Mia och storasyster Annas förtjusta fnitter kunde vi avnjuta varenda gång Sebastian (alias Lars) och Johanna drog sina förfärliga historier, livligt påbackade av Vanja, Sverker, Monica och Tessian och Marcus. Vilket gäng!

Vi närmade oss så småningom Lübeck, som hägrade någonstans i mörkret. Det tog en stund att hitta in i sta'n. Vi for än hit och än dit, så att säga. Dock fick vi en intressant sight-seeing-tur i förortererna och Lübeck 'by night', men vid en lite' illa vald tidpunkt, kanske. Klockan började

närma sig midnatt. Galghumorn frodades ändå bland dansarna - och när vi på femtio meters håll för fjärde gången passerade hotell Lysia utan att hitta dit, sade Erna stillsamt: "Det ser i alla fall väldigt trevligt ut, hotellet" och klappade tröstande sin febrige, snuvige Bosse. Men orienteringsproblemen löste sig och vid 24.00 prick ungefär, hade alla kommit på plats i det eleganta hotellet och snabbt funnit alla finesser i sina rum.

Söndag 12 juni: Tidig, snabb och vådligt riklig frukost från hotellets frukostbuffébord, som var stort som ett slagskeppsdäck och välförsett som Hötorgshallen i Stockholm. Snabbtitt på Lübeck i ca 20 minuter i morgonväkten för dem som orkade. Mätta och belåtna steg vi på bussen igen och rullade söderut genom Tyskland mot första anhalten, Fulda. Framåt lunchdags fick vi sträcka på benen vid en rastplats, där det redan stod många, många andra bussar med mycket folk (= publik), så då fick dansledaren Hasse snilleblixten att hela den utsvultna, genomsvettiga dansgruppen skulle träna igenom hela dansuppvisningsprogrammet innan lunchpaketen från hotell Lysia fick delas ut. Det gick litet motigt att dansa på en sluttande äng med nyslaget hö idan alltmer tilltagande åskvärmen. Men den allt större tillströmmande och intresserade publiken peppade upp dansarna med applåder, så att det blev riktigt snygga rättningar till slut. Det såg rätt roligt ut med allt hö kring dansarnas fötter...

I Fulda väntade några av våra trogna Soest-vänner på några av oss, som haft dem som gäster hösten -82, och vi fick alla en mysig kväll i ett sommarvarmt Fulda, där även hotellet, som vi efter sedvanlig rundtur äntligen fann i stadens utkant, blev godkänt. Och Arne och Yvonne kunde natta sina små flickor i rimlig tid här.

Måndag 13 juni: Dagens mål: Rothenburg, som vi alla såg fram mot att få turista i i några timmar. Det tog nästan några timmar att få lunch på den överbefolkade restaurangen vi fann- ja, den blev överbefolkad när fyrtio glada gotlänningar rasslade in. Servitriser och kypare såg lätt panikslagna ut när vi välldes in. Så där skulle det bli hela resan igenom fick vi erfara. Panik vart vi än kom alla på en gång. Men personalen bet ihop tänderna och gjorde sitt bästa - nästan: Lars-Eve fick ingen mat. Där satt han tyst och försynt och så på hur de andra tuggade i sig schnitzlar och präktiga korvar. "Så här är det inte i När", sa' han. Nu skulle det visa sig att Lars-Eve hade maximal otur när det gällde mathållningen. Och han skulle ha dött om inte vi andra såg till att han fick en tugga då och då under resans lopp.

Efter Rothenburg blev det långfärd mot Österrike och Salzburg. Molnen började hopa sig och när vi närmade oss München började det regna. Bernt och Björt hade somnat igen. De kunde verkligen konsten att koppla av i bussen. På kvällen kom vi fram till Salzburg. Nu hade vi börjat vänja oss vid att leta efter hotellet och att få se mycket och länge på olika platserns omgivningar. Till slut fann vi vårt logi, och där stod herr Mozart själv och tog emot i hotell Mozarts reception, en tvättäkt österrikare, gemytet själv! Installation i rummen. Hoffmanns fick svit med balkong och flagga. Sedan ut på sta'n i det strilande regnet för att söka föda. På ett riktigt österrikiskt café, som några av oss slog oss ned i fanns en kypare vars fotarbete var av det slaget, att Hasses ögon tårades och han hördes sucka: "En sån dansare han kunde bli". Inte heller i Salzburg blev det så mycket tid - eller väder - för några längre upptäcktsfärder för någon av oss.

Tisdag 14 juni: I hållande regn fortsatte vi vår färd genom de moln- och dimhöljda österrikiska alperna. Stefan ville föra oss till sitt drömställe, Wolfgang-See. Och dit kom vi - till Vita Hästens lilla operett-idyll, där vi till och med fick fika på Vårdshuset Vita Hästen. Där fanns det sura kypare, som helst själva ville bestämma hur många och vilken sorts bakelser vi skulle äta. Regnet öste ner. Ingrid R. blev våt om fötterna och hoppade in i en butik där det såg ut att finnas "normala" strumpor utan turistkrusiduller på, såna där som finns på Tempo hemma för 15 kronor. Snabb affär. Sedan började vi räkna ut det här med kronor och österrikiska pengar. Strumporna kostade ca 75 riksdaler. I. hade handlat i en specialaffär för österrikiska folkdresser - Dirdnls!

Bortemot eftermiddagen nådde vi Wien och så regnet upphörde och solen började skina! Vi hittade nästan rätt meddetsamma den här gången - det blev bara en kortare rundtur. Men säg den lycka som varar för evigt! Snart befann vi oss utanför murar och grindar till det fina - utvändigt - vandrarhemmet, där vi skulle bo några dygn i väntan på att få flytta till ett utlovat trestjärnigt ställe med bungalows. Men det skulle inte bli tillgängligt förrän i slutet av vår Wien-vistelse.

Tysktalande Kjell med dotera Elisabeth i kölvattnet klev iväg för att recognoscera. De kom efter en lång stund tillbaka och meddelade oss alla regler och förordningar som vi måste följa enligt de bistra gubbarna i vandrarhemmets reception. Skyggt viskande steg vi slutligen in i vårt nya logi med allt vårt pick och pack under sträng granskning av personalen. Vi hade kommit till HEMMET. HEMMET går knappt att beskriva, men den intensiva fotsvettssdoften och de sviktande våningssängarna glömmar nog ingen av oss. Men det fanns gardiner framför duschhytterna!

Senare på dygnet, vid läggdags, förstod vi att reglerna bara var till för gotländska folkdansare. För de österrikiska skolungdomar, som var våra medgäster på HEMMET, gällde tydligen helt andra regler. Det lät om dem som skenande snälltåg, som rusade upp och ner, härs och tvärs genom HEMMETS trappor och korridorer halva nätterna. Tur att vi hade Kalles Inga med oss. Hennes befriande skratt lättade upp den något dystra stämningen.

Onsdag 15 juni: Litet mörbultade och rödögda vaknade vi upp vår första morgon i ett mulet Wien. Kvällen innan hade vi fått vårt program för vår vistelse här av svensktalande energiknippet Hella Waldt. Först på vårt Wien-program stod en intressant sight-seeing-tur i det vidsträckta stadsområdet. Guide var en av stadens tjänstemän. Som slutkläm fick vi lunch med Wienerschnitzel, förstås, stora som Byssans pizzor och Apfelstrudel till dessert. Detta bjöd staden Wien på. Efter denna måltid var det dags att börja leta efter Wiens gamla stads centrum, Graben, där vi skulle träffa Hella. Vi prickade rätt och fann vår nya österrikiska väninna. Hon förde oss raskt till den stora Stephansdömen för visning - "eftersom vi har en halvtimme på oss". I ilfart knuffade vi oss fram bland tusen andra turister i den berömda dömen, där Hella guidade i kulsprutefart. Och så till dagens begivenhet, vår uppvisning av vilda nordiska danser på Stora torget i Wiens mondäna centrum. Regnet hängde i luften och vinden var isig och tog tag i Ingers folkvisehår. Men vi log och dansade och mängder av turister från världens alla hörn såg med förtjusning på våra turer. Lennart fick passa på med kameran. När Mia dansade fel och brast ut i sitt solglittrande skratt log alla i snålblåsten och applåderna smattrade.

Efter några timmars ledighet, då vi fått tillfälle att besöka äkta wienska caféer med tillhörande bakelseätning, lotsades vi återigen av Hella till en av Wiens förorter med bussovänliga gator och konstiga parkeringsbestämmelser. Då och då fick de starka gossarna med Bosse B i spetsen, påhejad av sin Margareta, gå ut och lyfta undan bilar, så att bussen skulle kunna komma fram i krökarna. Vi skulle underhålla med dansuppvisning på en synnerligen uppsluppen fest för SAS-personal visade det sig. Till att börja med bjöds vi alla på en överdådig buffé med allsköns läckerheter och därtill "årets vin" - Heurigen - vilket smakade förtäffligt och milt. Men det var inte så oskyldigt som det verkade, så det blev väl litet si och så med rättningar och ringar i dansens virvlar. Men eftersom publiken också ätit och druckit en bra stund, så tror vi inte att de märkte de små felstegen dansarna kostade på sig av de glada skratten och applåderna att döma. Men vår käre dansledare hade en bekymrad rynka mellan ögonbrynen. Den suddade vi snabbt bort och vi tror att han somnade nöjd den natten.

Torsdag 16 juni: Regnet strilade kallt och myckät över Wien. Efter utfodringen under knapphetens kalla stjärna i HEMMETS dystra och ekande matsal (där det verkligen gällde att duka av rätt och regelmässigt om inte skulle få snubbor), körde Stefan oss till Schönbrunn. Där fick vi en märkelig visning av en lågmäld guide som meddelade upplysningar på engelska om den österrikiska kejsarfamiljens liv och leverne i denna storslagna "sommarstuga". Det var rysligt trångt och om man inte placerade sig i mitten av gruppen, så kunde man få höra de övriga guiderna i grupperna före och efter. Men alla tyckte nog ändå detta var en fin upplevelse. Efter besöket på Schloss Schönbrunn spred sig Visby Folkdansgilles medlemmar såsom Egyptens gräshoppor över Wien och ägnade resten av den lediga dagen åt att, så gott det lät sig göra i ösregnet, uppleva staden på egen hand.

På kvällen skrudade vi oss åter i folkdräkterna och fördes till ett samkväm med Hellas wienska folkdanslag, där till Anne-Mays glädje, också ett finskt danslag fanns inbjudet. Det blev en kväll fylld med dans och uppvisningar och tillfällena till ömsesidig beundran och lärospån i andra länders danskonst.

Fredag 17 juni: Dagen B = Bungalow! Vi blev utskrivna från HEMMET för att äntligen få flytta över till campingplatsen med de väl utrustade bungalowen. Tänk, familjerum med sovalkov och varsin fåtölj, soffbord och andra finesser! Ja, något sådant hade det stått i beskrivningen vi fått. Med numera osviklig säkerhet lyckades Stefan styra bussen direkt till detta drömställe - en campingplats i en lummig park i en dal med höga lövskogsklädda branter. Förväntansfullt närmade vi oss drömboningarna, som dock var under städning. Men den som väntar på något gott... Äntligen blev vi insläppta. Många ansikten blev nog långa som fiollådor vid inträdet i våra nya login: möblemanget bestod av små sönderskurna galonklädda pallar med tillhörande pyttelitet bord med perstorpsskiva, väl använt av tidigare års gäster. Sängarna var bäddade med mangelvåta lakan och kuddar stoppade med betongblandad halm. Eftersom det regnat hela veckan och området var inbäddat i lövskog, så var där minst sagt fuktigt och värmeelement var ett okänt begrepp. Det blev till att plocka fram strykjärnet, om man hade något och försöka få upp värmen med det. En annan metod var att bjuda in alla fyrtio till sig. Britt och Olle ordnade värmen i sin "lya" på det sättet genom att arrangera födelsedagsbjudning för Tessan, som passade på att fylla år här i BYN. "Jag tycker vi rivar de' häre stället innan vi farer haim. De' skulle vi göra i När", sa Lars-Eve. En och annan längtade visst tillbaka till HEMMET. Där var det i alla fall torrt.

Fredagseftermiddagen var fri och snart var alla spridda på villovägar i Wien. Katarina och Britt-Marie klädde sig i folkdräkter och försvann i fjärran med sina instrument. Det visade sig så småningom att de spelat in en anseelig förmögenhet i sina instrumentlådor. De hade ställt sig att spela i ett gathörn ända tills polisen kom och skingrade både dem och den generösa och intresserade folkhop de haft kring sig. Inte heller i Wien får man spela offentligt utan polisens tillstånd.

På kvällen blev det "hålligång" på en till att börja med tom krog i vinnodlingsförorten Grinzing. Det var det första stället vi välkomnades till alla fyrtio på en gång. Men visst verkade personalen något stressad när vi vimsade omkring vid beställningen av mat. Det är inte så lätt med det utrikiska...

Lördag 18 juni: Regntunga skyar över BYN. Febril verksamhet med att försöka räta ut skrynklor på folkdräkterna. Denna dag skulle vi ägna oss åt att fira midsommar med medlemmarna i den svenska kolonin i Wien. Vi fick lägga upp programmet som vi ville hade Hella sagt. Hon kom och hämtade oss iklädd festdirdnl ('dirdnl' går lättast att uttala om man är sömning eller litet onykter) för att lotsa oss till festplatsen. Dit kom vi efter att ha vandrat på en lerig stig uppför, uppför i högt vått gräs, där inte bussen kunde ta sig fram. Litet förvarnade var vi om att midsommarstången var rest i en något sluttande terräng. Men att den var så sluttande! Här gällde det verkligen för dansarna att ha ett kort och ett långt ben. Och så var det det här med gräset. Det var högt och oslaget. Det blev till att trampa ner det först. Visby Folkdansgilles medlemmar skulle sedan leda de sedvanliga lekarna, var det sagt. Men lekledningen övertogs snabbt och beskäftigt av en prästperson, som var en baddare i att sjunga falskt. Artiga som vi ju är i Gillet, utbytte vi bara några sorgmodiga blickar med varandra och alla log ansträngt. Det var ingen idé att avbryta prästens ivriga "små grodor". Inte ens Gud skulle ha lyckats med det!

Nå, så blev det då dags för oss att visa våra danser för den svensk-wienska skaran som mött upp härute. Det var ett under att ingen bröt benen på den nästan lodräta dansplatsen. Else hade nästan klarat av den detaljen på förhand, förstås, men dansade ändå tappert med vrickad och tejpad fot. Lagom när barnen just hade börjat dansa sitt program kom regnet. Paniksprång mot närmsta skyddade plats - en krog i backen. Ja, så slutade det midsommarfesten vidare inne i den varma krogen, där det var så trångt att det knappt gick att vända sig - än mindre att dansa och leka. När regnet slutat skvätta vandrade vi ner igen i ännu mer lera till bussen och for hem till vår BY för att avsluta kvällen på en pizzeria i närheten av campingen. Alla blev mätta och glada.

Söndag 19 juni: Reveljen gick i ottan och snart lämnade vi Wien bakom oss. På en rastplats vid vägen fick vi tipset av några ortsbor att äta lunch i Schärding vid gränsen till Tyskland. Det var en mysig liten stad med pastellfärgade barockgavelshus runt ett torg, där den godaste glassen fanns i ett superfint kondis. För säkerhets skull spred vi oss över stadens krogar dit många österrikiska familjer från trakterna runtom styrt kosan för att avnjuta söndagsmiddagen i mysig miljö. Inte långt från Schärding var vi åter vid en gränskontroll, där en liten charmerande man, mycket lik skådespelaren Dustin Hoffman, kollade våra pass och gjorde alla kvinnspersonerna i bussen helt vindögda av lycka genom att bara passera... ack!

Så fort vi kommit över gränsen till Tyskland igen kom solen och värmen. Mycket varmt var det när vi kröp i de långa köerna på Autobahn i Kasselbackarna. På nedvägen, i början av vår resa, utmålade Stefan med fasa i rösten hur det skulle kunna bli om man fick motorstopp i just dessa berg- och dalbanebackar. "Sån't får bara inte hända. Det är rena mardrömmen", sa han. Vi fick motorstopp i Kasselbackarna. Det blev ännu varmare i bussen. Rentav svettigt. Så småningom kom det arga poliser och beskäftiga män i overall, keps på svaj och med verktygsväska. Vi vågade inte se efter hur övriga resenärer i den allt mer tätande kön på Autobahn såg ut. Sällan har fyrtio personer i en buss hållt sig så lugna så länge. Till slut lyckades vi komma iväg igen, och mot kvällningen nådde vi Baunatal, där ett lyxhotell i en för övrigt dyster fabriksmiljö (Volkswagenwerken) väntade oss. Längre gick vi där hungriga, ty inte förrän vid 23-tiden hade vår sista matbeställning blivit serverad i restaurangen i källarvåningen. Vi misstänker att han som lagade maten åt oss måste ha brutit ihop över kastrullerna vid midnatt. Och förmodligen har han bytt yrke nu.

Måndag 20 juni: I strålände solsken fortsatte vi vår hemfärd genom ett sommarfagert Tyskland och i Lübeck väntade vår den här gången förbeställda sena lunchen på hotell Lysia. Det kändes senare på färden litet försmädligt att bara få se folk bada och sola här uppe vid de tyska nordsjöstränderna. Men på sena eftermiddagen fick vi vår belöning för utståndna vedermödor i en allt mer bastuliknande buss; swimmingpoolen i trädgården till superhotellet i Maribu i Danmark. Knappt hade folkdansarna kommit ur bussen och anmält sig i hotellreceptionen, förrän de låg och plaskade i poolen - hur nu det gick till. Ja, detta var en ljuvlig final på vår långa resa genom Tyskland, att få vistas en ljum sommarkväll på ett lyxigt hotell, som förutom poolen hade en liten sjö med vita svanar utanför fönstren och en vacker park att spatsera i före supén.

Tisdag 21 juni: Den här sista resdagen skulle bli en kärv dag. Från Maribu skulle vi fara i nästan ett kör till Västervik. Den enda måltiden vi fick den dagen intogs på färjan mellan Danmark och Sverige. Trängande behov tvingade fram en paus någonstans i Småland vid en bensinstation, där ägaren nog gjorde årets förtjänst på all glass och annat smått och gott som snabbt rensades ut från hans lager. Personalen på bensinstationen vinkade förtjust av oss, trots att de vid det laget såg litet slitna ut. Stefan hade det snärjigt vid ratten, eftersom samtliga vägsträckor till Västervik var mer eller mindre ofrankomliga på grund av reparationsarbeten. Klockan gick och vi började planera för en natt i Västervik. Men, 17.45 ca var vi framme vid färjeläget. Färjan till Gotland gick prick 18.00.

Så var vi då hemma igen på kvällen i solnedgången. Det var en nöjd skara folkdansare med många glada minnen i bagaget, som trampade hemöns jord igen. Ännu en lyckad turné i dansens tecken var genomförd, mycket tack vare Pappa Bertils arbete med arrangemangen - lugnt stöttad av sin Ing-Marie. Och trots en del små förtretligheter under resans gång, så var humöret och sammanhållningen på topp hela tiden, och hela gruppen fungerade så fint tillsammans.

Som en avslutning på den här reseberättelsen passar det väl bra att få läsa de här verserna, som vår eminente poet och tillika sångare Bosse Hagberg författade under resans gång: "Tankar och upplevelser från Österrikeresan 1983"?

1.

Det finns en kille som heter Hans
han gillar särskilt mycket dans.
Det har han gjort se'n han varit barn
numer är han faktiskt stora karl'n.

2.

En annan snubbe är busschaufför
han sej nog frågar ibland - varför?
Han tänker och tankar
ändå blir det torrt, för tanken den
rinner ej alltid så fort (sofort)

3.

Men Berra, vår manäger han tar det med ro.
Han tycker vi kan under granarna bo.
Han dansar jämt polska med tjo och med hopp
ty 'heurig' han är i sin huvudknopp.

4.

Och Mia vår brallis tar alla med storm,
när andra blir sura är hon i högform.
Hon dansar och skrattar och tar livet glatt.
Vad gör det, det regnar, nej inte ett skvatt.

5.

Våra nyckelharpor spelar och gör det med kläm,
hur man sig i Graben vänder så hörer man dem,
och skramlet av shilling det gör dem så gott,
ja det kan man kalla en verklig jack pot!

6.

Nu alla vi som färdats uppå Autobahn
skall hurra och klappa så mycket vi kan,
ty resan blev lyckad och dansat vi fått,
vi ätit bufféer och tittat på slott.

(Bo Hagberg, juni 1983)